

2011-2012 Pasauliniai kovos su galvos skausmu metai

TRUMPALAIKIS DURIANTIS GALVOS SKAUSMAS

Šio tipo skausmas trunka kelias sekundes ir yra išskiriami 3 jo tipai: 1) pirminis ar simptominis duriantis galvos skausmas; 2) pirminis ar simptominis duriantis skausmas kosulio metu; 3) trumpalaikis vienusis į neuralgiją panašus skausmas kartu su akies paraudimu, ašarojimu.

Visiems trimis tipams būdinga tai, kad skausmas vienusis ir trunka kelias sekundes.

Paplitimas

Dažnis svyruoja nuo 1 iki 35 proc. įvairiose studijose. Šio tipo skausmas kur kas dažniau pasireiškia moterims, taip pat tiems, kuriems yra kažkoks kitas pirminis galvos skausmas (ypač migrena). Dažniausiai šis skausmas atsiranda apie 45 gyvenimo metus. Su kosuliu susijęs skausmas dažnesnis vyrams, vyresniems nei 40 metų amžiaus.

Skausmo mechanizmas

Pirminis trumpalaikis duriantis skausmas yra susijęs su praeinančia trumpalaikė trišakio nervo šakų aktyvacija arba centrinės skausmo reguliacijos sutrikimu. Pirminio skausmo susijusio su kosuliu kilmė nėra žinoma, manoma, kad jis gali būti susijęs su veninio spaudimo svyravimais. Simptominis, su kosuliu susijęs skausmas siejamas su smegenėlių padėties pokyčiais kosulio metu (dirginami smegenų dangalai pasislenkant smegenėlėms).

Simptomai

Paprastai pasireiškia vienusis skausmas trunkantis kelias sekundes arba kelių sekundžių seriją be jokių kitų papildomų simptomų. Trečdaliui pacientų skausmas pasireiškia tam tikroje zonoje. Skausmo pasikartojimas labai įvairus – nuo vieno iki daugelio skausmo epizodų per dieną. Pagal tarptautinės klasifikacijos kriterijus, skausmas dažniausiai turi būti lokalizuotas pagal pirmosios trišakio nervo šakos eigą (pvz. Kaktos srityje). Visgi, daugelis tyrimų parodė, kad skausmas dažnai būna lokalizuotas užpakalinėje galvos dalyje, kakle.

Skausmas, susijęs su kosuliu dažnai apibūdinamas, kaip trumpalaikis duriantis ar net „sprogstantis“, trunkantis kelias sekundes ar minutes (retai iki 30 min.). Skausmas atsiranda

kostint, čiaudint, stanginantis, lenkiantis žemyn, dažniausiai skauda pakaušį. Trukmė įvairi – mėnesiai, metais.

Diagnostika

Trumpalaikis duriantis galvos skausmas gali atsirasti, esant galvos smegenų navikams (adenomos, meningeomos), sergant kitomis ligomis – didelių laštelių arteritu, galvos smegenų insultu, esant kraujosrūvai smegenyse, todėl visada turi būti įvertintos ir šios galimos priežastys, atliekant tyrimus.

Jei skausmas susijęs su kosuliu visuomet reikėtų iširti ar nėra taip vadinamos Chiari malformacijos (kai galvos smegenų struktūros pasislenka į stuburo kanalą) arba kitos ligos, sąlygojančios pakitimus užpakalinėje kaukolės duobėje.

Gydymas

Reikalingas tik tuomet, kai skausmo priepuoliai dažni. Iki 65 proc. ligonių gerai veikia Indometacinas. Alternatyvūs vaistai – melatoninas, gabapentinas, nifedipinas, celekoksibas. Esant pirminiams su kosuliu susijusiems skausmams taip pat daugeliu atveju efektyvus indometacinas, kaip alternatyvus preparatas gali būti vartojamas acetazolamidas.

Šaltinis: Tarptautinė skausmo studijų asociacija, <http://www.iasp-pain.org>